

ARTISTES CATALANS CONTEMPORANIS

XAVIER NOGUÉS

PUBLICACIONS D'ART DE LA REVISTA

ARTISTES CATALANS CONTEMPORANIS

XAVIER NOGUES

PER

FRANCESC PUJOLS

33 REPRODUCCIONS DE DIBUIXOS, AIGUAFORTS,
CERÀMIQUES I PINTURES A L'OLI

P. 42.387

XAVIER NOGUÉS

AMB aquella mitja rialleta de conill de bosc, nat i criat a Barcelona, que li està tan bé i escau tant que ni pintada, i li deixa veure poc o molt les dents de dalt, com el blanc dels ulls mig aclucats i fill com és del barri de Santa Maria, que es diu si és fet en terres guanyades al mar, i que és un barri salinat per l'aire de marina, quan fa llevant, que és el vent que ens porta els núvols i fa sentir les campanes de Santa Maria des de les cases de la Rambla, que

és senyal de pluja, En Xavier Nogués té tota la sal del barri que li salina les ratlles dels dibuixos, com

si la vida que hi posa fos la sal del mar que li clavés les dents, més contenta que un gos amb un os.

De tots els pintors catalans moderns que valen, pesen i figuren, perquè són figures que valen tant or com pesen, i que avui ja no són ni un ni dos, potser només en trobaríem tres o quatre de les cinc o sis dotzenes de frare que en podríem esmentar, que no s'haguessin donat al dibuix en cos i ànima, buscant-hi el nervi i l'os de les visions que tenen, que després han anat i van sortint al carrer, vestides de les festes, amb teles pintades de tots colors dels quadres dintre el marc daurat com un pa sortint del forn, i si ens en fessin triar un que n'hagués fet la seva especialitat, hauríem de triar per força a n'En Xavier Nogués, que va començar pintant a l'oli i ha passat molts anys sense pintar, dedicant-se al dibuix i a l'aiguafort, que li han dat la gran fama que avui té i la celebritat que cada dia anirà tenint més; i ara de poc s'ha tornat a posar a pintar fent olis i pintant la Sala de Càn Plan-diura, perquè si anem seguint els passos que ha

fet l'obra d'En Nogués, des de que va començar fins ara que ha tornat a agafar els pinzells i la paleta, veurem que comença amb els quadres fets del natural, que representen l'estany de Banyoles i la sardana de la plaça del poble, que ja són tot en Nogués, que dóna les primeres mirades al natural netes com una patena, que li fan veure el món per un forat, perquè les visions que té li queden tan netes i detallades com les del que mira pel forat del pany; i com si no estés content del que fa i d'aquest cop d'ull tan segur que allí on posa l'ull posa el pinzell, ve un dia que deixa de pintar i després de passar sis o set anys, més que menys, sense tocar pinzell ni llapis i sense fer ni una ratlla, fora d'alguna que altra escultura que va fer i que va venir a ésser com la concreció, forta com una pedra, de les visions que li passaven pel cap mentres s'estava sense fer res i anava furgant a dintre seu per trobar el camí que

buscava, es va decidir a dibuixar, deixant la pintura per més endavant, com si el llapis i la ploma li servissin més que el pinzell per endinzar en les entranyes de les concepcions que tenia, després de tant temps d'anar-les fent madurar i com si el llapis fos massa fluix i la ploma fos poc forta i el paper se li esquinsés amb les punxades que havia de dar per fer rajar l'essència vital del que dibuixava, es va tirar de cap a l'aiguafort, que es grava amb el punxó damunt de l'acer i aleshores veient-se amb armes i cuirassa per endinzar més, va anar punxant i clavant la rella com si llaurés el camp de les visions, per plantar-hi les llavors de la vida que li sortien de dintre, fins que va traspasar la crosta i va arribar a la molla, trencant la closca i arribant a l'admetlla, que és quan comença a deixar el punxó i la ploma d'acer per tornar a agafar el llapis plom, que és tou com una cera i el pinzell que encara ho és més i que mullat i sucatejat de color endolceix la tela com una bresca de mel.

Després de fer història i de resumir la vida artística d'En Nogués, amb aquestes quatre paraules que volen ser quatre pinzellades, podem dir que és un dels artistes catalans i no catalans que han treballat més per trobar l'element vital artístic de la pintura, que França i Catalunya han sigut les dues nacions dels temps moderns que han fet més per buscar-lo i trobar-lo, perquè és l'ànima que l'aguanta com aguanta totes les arts i el que els hi dóna la substància que havien perdut a principis i mitjans de la centúria passada, que va ser quan les arts van arribar a la producció sense vida, que és un fenomen estètic que mai de memòria d'home s'havia vist en tanta escala i en Nogués ha fet els seus treballs de gegant en els anys que la lluita ha sigut més forta a Catalunya, que ha anat seguint punt per punt l'exemple que li ha donat França i és dels que han regirat cels i terra per trobar el que volien trobar i si ha fet tronar i ploure entre els molts admiradors que avui té, encara ha fet tronar i ploure

molt més en els núvols i les nuvolades de les arts que de dia tapen el sol de la vida i de nits la lluna i les estrelles de l'inspiració, perquè ha arribat a les entranyes de la concepció artística saccejant-la i torçant-la per dar-li joc i trepitjant-la a cops de peu per treure-li el suc que anima les obres d'art i per això podem presentar la figura d'En Nogués com un dels noms que quedaran en l'història d'aquesta lluita, que basant-se en el fet de que l'essència estètica o el principi que dóna vida i salut a les concepcions, no solament es pot aplicar a l'harmonia de la Bellesa, a la gràcia, a l'elegància, a la grandesa, a la sublimitat i demés vents favorables a la nau de l'art acadèmic, que és el clàssic, sinó que es pot aplicar al que en podríem dir els vents contraris que bufen del cantó de la lletgesa, que es allí on se pon el sol de la Bellesa, fent florir i bufar la rosa dels vents contraris, que es claven com espines a les arrels de la vida, explota i mina aquest filó deixant els elements estètics canònics de l'Acadèmia als artistes que fan l'art llur prescindint de l'emoció estètica inicial que dóna vida i esperança de viure mentre visqui l'obra.

En Francesc de Xavier Nogués i Casas, conegut per En Xavier Nogués, que és un dels personatges més importants de la tragèdia ar-

tística representada a Catalunya a principis del segle xx, després de posar els seus cinc sentits en aquesta operació tan delicada i després de sucra la seva ànima, com un secall, en aquesta substància viva, com el pa sucra amb vi, retorna a darrera hora a les formes pures, empeltades com sempre en el realisme típic de l'escola catalana, i si estudiem les seves figures de la Sala de Càn Plandiura, que ara com ara és el darrer que està fent, hi veurem les mateixes figures de la sardana de la plaça del poble, filles de les mateixes muntanyes que volten l'estany de Banyoles, portant a dintre tot el teixit i el brodat vital, arrelat a la roca viva de les figures dels dibuixos i dels aiguaforts, que ha anat fent aquests anys i que arriben al capdamunt i fan el ple com la lluna, en l'aiguafort dels caçadors de Montjuic, que és una obra mestra, com se veurà exactament el mateix si es comparen la figura del mariner o noi del poble, pintat en l'època de la sardana i de l'estany de Banyoles; amb el retrat de nena, pintat ara fa poc, que sense moure's del realisme pur del mariner, toca més a les arrels de l'essència estètica remoguda nit i dia en els dibuixos de la «Catalunya Pintoresca» que és l'obra d'En Nogués que vam tenir el gust i l'honor de decorar amb quatre paraules, per encàrrec especial de l'autor, i que és allí

on fa servir les caricatures com un ganivet per obrir la carn de la concepció i fer-ne sortir l'ànima com una font que raja, i en les pintures del Celler de les Galeries Laietanes, fetes a tall de dibuix sobre la paret com si fos un paper, i fent corre el pinzell com el llapis, que per cert raa que en parlem podem dir que aviat no en quedarà res, no perquè l'obra no pugui ser immortal, sinó perquè va tenir el caprici de pintar-les com un pintor de parets, que no mira la durada de l'obra, i no cal dir que és llàstima, perquè en aquells dibuixos que omplen tot el Celler hi ha tota la borrarxera de la inspiració com si cada dibuix i cada figura fos una bota plena del vi de

l'emoció vital que tot ho anima, que en Nogués ha buscat sempre i cada dia ha anat trobant més, com l'ha trobada i ben trobada en l'obra de ceràmica que deixarà, que és l'obra que li passa pel forn i pel foc les concepcions cuites a la seva ànima d'artista, que és d'una originalitat punyenta, que el fa ser sense disputa el millor dibuixant dels temps que correm, perquè no creiem que en poguéssim trobar cap aquí ni en lloc que sapigués fer passar les ratlles dels dibuixos per les mateixes ratlles que senyalen el solc de la vida del que ell veu i concebeix i li arriba fins al moll dels ossos, que el dia de demà quan li arribi l'hora que ens té d'arribar a tots un dia o altre, perquè hi ha un dia per cada un, quan se li escriguin les darreres paraules que serveixen d'epitafi, se li pot escriure sota de les que diran «Vàs de Xavier Nogués, dibuixant i pintor, i dels seus», aquests dos versos en llatí del que ara és parla, que encara que siguin un pitafi ningú negarà que són un epitafi, i que si es volgués podrien dir:

Mors mordet osseae suae mortalis,

Cum vita delineationis suis immortalis,

que declarat i traduït, si és que cal traduir-ho, vol dir que la mort li rosegà els ossos mortals, com la vida els seus dibuixos immortals.

FRANCESC PUJOLS

Dibuix

«Catalunya pintoresca». — Gastar fums

«Catalunya pintoresca.—Escampant la boira

Dibuix

«Catalunya pintoresca». — A cal sogre

Dibuits

«Catalunya pintoresca».—El set ciències

Dibuix

«Catalunya pintoresca».—Noi tendre

Dibuix

Les tres gracies

Aiguafort

Cap de dona

Aiguafort

La Ben Plantada

Aiguafort

Paisatge de la Costa

Aiguafort

La taverna

Aiguafort

El caçador de pardals

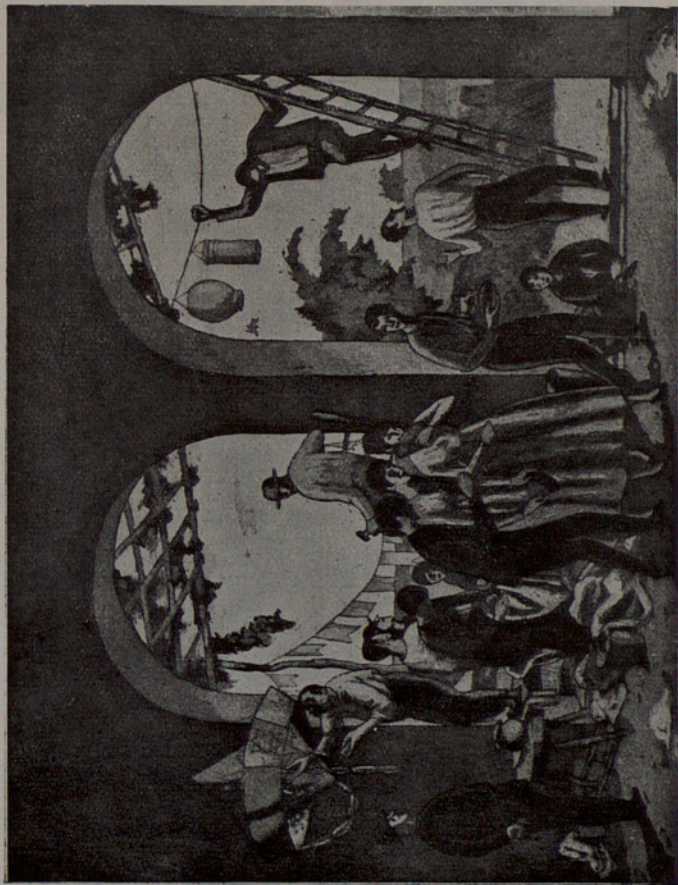
Aiguafort

El passeig

Aiguafort

La verbena

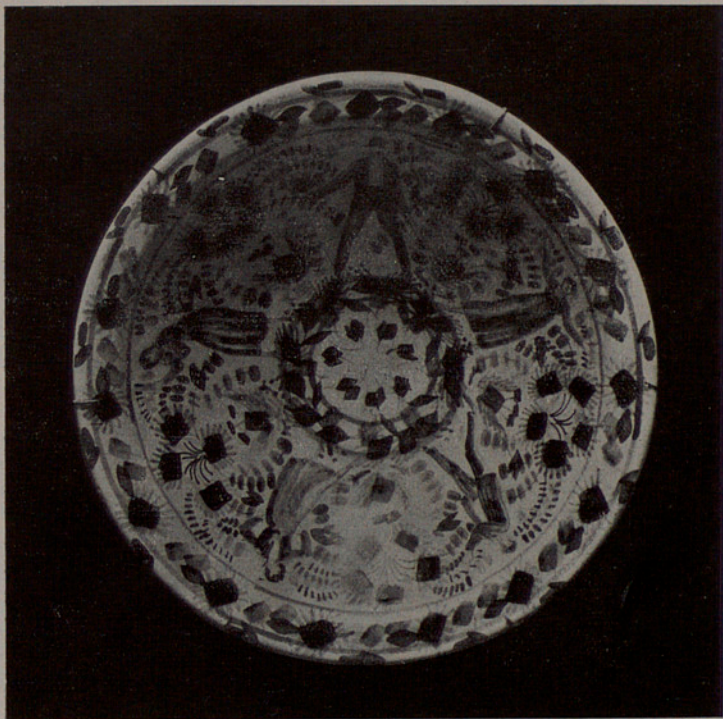
Aiguafort

L'atzavara

Aiguafort

Decoració de ceràmica

Decoració de ceràmica

Decoració de ceràmica

Celler de les Galeries Laietanes

Detalls de decoració al tremp

Celler de les Galeries Laietanes

Detalls de decoració al trenp

Celler de les Galeries Laietanes

Detalls de decoració al tremp

Paisatge de Banyoles

Pintura a l'oli

Paisatge de Banyoles

Pintura a l'oli

Retrat de la senyoreta E. M.

Pintura a l'oli

Sardana

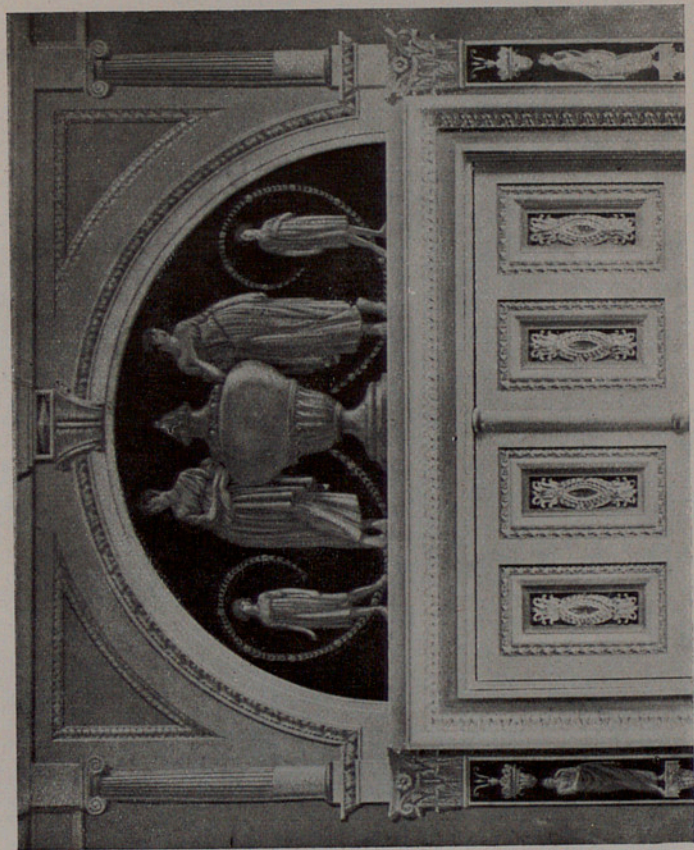
Pintura a Poli

Mariner

Pittura a l'oli

Detall del saló Plandiura, que s'està pintant

Pintura al tremp

Detall del saló Plandiura, que s'està pintant

Pintura al tremp

Universitat Autònoma de Barcelona
Servei de Biblioteques

1501178692

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA
DE BARCELONA

BIBLIOTECA *Res. Mar*

REG.

42.387 ^{*C*} _{*2*}/_{*10*}

SIG.

75.071.1(Nog)Puj

JIT
V. RT

XAVIER NOGUES

per

Francesc Pujols

